

dobimo res majhno, a trdno železno skrinjico, katero jaz sabo vzamem, ker je bila zaklenjena. Potem gremo do zapuščenega zidovja. Učitelj pokaže kraj, kjer je on stal, in kot, kjer sta krčmar in Jonas tako naglo zginila. Bil je tu velik kup šodre, ki se je bila najbrže iz zidovja doli vdrla. Ogledujemo zidovje in kot na vse strani, a vse zastonj, najti ni vhoda do nobenega prostora, tudi tla so popolnoma trdna. Ker nimamo orodja seboj, da bi kopali, pošljem briča po par delavcev z ravnicami in motikami. Ko prideta in začneta razkopavati kup šodre, se kmalu čuje bolj votel glas in čez dober četrt ure se pokažejo pod kupom, ki se je bil najbrže pozneje po dežju tako visoko nasul, z železjem okovana vrata; delavca jih z ravnicami kviško vzdigneta in pokažejo se stopnice v temno globočino. Luč je kmalu narejena in tako lezemo po vrsti v temno shrambo, ki je bila prej najbrže hišna klet. Stopivšim na tla kaj pokaže luč!

V zadnjem kotu je videti na nekem stalu stroj, sicer jako priprostega dela, a ko ga bolj na tanko ogledamo, vidimo, da je popolnoma sposoben za tisek. V omarici v zidu najdemo papirja, črk za tisek, barve in drugega enacega orodja več, le glavne stvari ne, namreč ploše za tisk. Prepričani, da tudi ta mora biti v tej kleti, preiščemo in prekopljemo vse, pa ni je najti! Jaz tehtam skrinjico, katero smo v hruški dobili, pa ta je čisto lahka, ploše gotovo ne more biti v njej.

(Dalje prihodnjič.)

Iz deželni zborov.

Deželni zbor Kranjski.

(7. seja dne 5. maja.) Prošnja podpiralnega društva „Asilverein“ na Dunajskem vseučilišču za podporo se izroči finančnemu odseku, prošnja Jurja Burgerja iz Vogla i. dr. zavolj odpisa davkov pa peticijskemu odseku. — Dr. Poklukar z 19 družniki interpelira c. kr. vlado, kako stoji z izvršitvijo postave o napravi novih zemljiških knjig? in kako s predlogom postave zarad osušenja Ljubljanskega močvirja. Ta interpelacija se izroči vladnemu zastopniku. — Potem se potrdijo proračuni za leto 1876 in sicer: bolnišnega zaklada (potrebščina 55.630 gld. 73 kr., zaklada 61.480 gld. 40 kr., presežek 5849 gld. 67 kr.), — porodišnega zaklada (potrebščina 4923 gold. 95½ kr., zaklada 285 gold. 60 kr., primanjka 4638 gold. 35½ kr.), — najdenišnega zaklada (potrebščina 64.306 gold. 44 kr., zaklada 2248 gold. 20 kr., primanjka 62.058 gold. 24 kr.), — in norišnega zaklada (potrebščina 15.304 gold. 73½ kr., zaklada 1909 gold. 51 kr., primanjka 13.595 gold. 22½ kr.). Primanjke navedene se pokriti morajo iz deželnega zaklada in je zato deželni odbor dobil nalog, obravnavati vprašanje: ali bi se ne moglo pri popotnih stroških in dnevšinah zdravnikov za izplačevanje najdenin kaj prihraniti in kako bi se moglo to doseči?

Potrdili so se potem računski sklepi Kranjskih ustanovskih zakladov za l. 1874; ker nam danes prostora manjka za tisek vseh 20 ustanov, pa je vendar mikavno zvedeti njihovo premoženje, prinesemo to drugi pot.

Pričenši obravnavo o proračunu deželnega zaklada je deželni zbor nekatere peticije rešil ter dovolil slikarju Janezu Šubicu 250 gold., slikarju Martinu Umeku 200 gld., slikarju Juriju Šubicu 150 gld. za leto 1876 in po nasvetu dr. Razlaga in dr. Zarnika še 100 gld. za l. 1875, slikarju Šimnu Ogrinu 100 gold., podpiralnemu društvu slovanskih vse-

učiliščinih dijakov v Gradcu 100 gold. podpore; ker je finančni odsek za podpiralno društvo dijakov v Novem mestu nasvetoval le 100 gld. podpore, sta dr. Bleiweis in grof Barbo toplo priporočala, naj se ta podpora povekša na 200 gold., kar je tudi obveljalo; dalje je deželni zbor dnino za 4 diurniste od 1 gold. povekšal na 1 gold. 20 kr. ter po nasvetu dr. Zarnika sklenil, naj deželni odbor preiskuje, ali ne bi se dalo nekoliko diurnistov pri deželnih uradih, posebno pa pri deželnem računovodstvu, odpustiti.

Potem se je potrdil proračun deželnega zaklada in njegovih podzakladov za leto 1876, in sicer: potrebščina 346.029 gold. 37½ kr., zaklada 65.038 gld. 52 kr., primanjka 280.990 gold. 85½ kr., zavolj katere je pobirati 20 odstotkov priklade od vseh direktnih davkov, izvzemši doklado za vojaščino, in 20 odstotkov priklade na vžitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in od mesa; deželni odbor pa je dobil nalog, prevdarjati, ali je dolžan deželni zaklad plačevati tretjino stroškov za zdravila in voznino zdravnikov pri epidemijah.

Baron Apfaltrern je vtemeljeval svoj predlog z načrtom postave za odvezo zemljišč od davščin in bere za cerkve, duhovne redove ter duhovnike sploh; predlog se je izročil šolskemu odseku v pretres, čeravno je dr. Bleiweis temu nasprotoval, vprašaje, kako da bi ta stvar spadala med šolske zadeve.

(8. seja dne 8. maja.) Izročile so se nekatere peticije dotičnim odsekom; potem se je potrdil računski sklep deželnega zaklada in njegovih podzakladov za leto 1874 (dohodki 1 milijon in 2502 gold. 74½ kr., stroški 987.217 gld. 6 kr. Premoženje konec leta 1874 1 milijon in 242.803 gold. 79 kr.) — Dalje je deželni zbor povekšal dotacijo l. 1875 za šolske stavbe, ker ne bo več ko 1000 gold. ostajalo, ki pa so že odločeni za šolsko stavbo v Šmartnem poleg Litije, privolil je namreč za šolsko stavbo v Studencu 800 gold., za šolsko stavbo v Balta vas pa 300 gold. — Računska sklepa za leto 1874 zemljiško-odveznega in normalno-šolskega zaklada sta se tudi potrdila. — O prošnji Šent-Vidske občine nad Ljubljano zavolj podpore za šolo je deželni odbor dobil nalog, v dogovor stopiti z deželno vlado, ali ne bi izplačanje podpore prevzela Vitenčeva ustanova, ter se pri obravnavi po nasvetu dr. Poklukarja ozirati tudi na Gornjo Šiško, ki je v enakem položaji kakor Šent-Vid. — Kočevskemu okraju se je vsled cestnih stavb privolila 20% priklada na vse neposredne davke za leto 1876 in 1877. — Prošnja Cerkljske občine, ki združitev namerava z Loškim sodnijskim okrajem, priporočala se bode c. kr. deželni vladi; isto tako prošnja Jurja Burgerja, Jožefa Gorjanca in Jaka Jegliča iz Gorenskega zavolj odpisa davkov. — Konečno so se različne prošnje deželnih uradnikov za povikšanje plače odbile.

(9. seja dne 10. maja.) Dr. Bleiweis je stavil nujni predlog z načrtom postave, katera zadeva nauk slovenskega jezika na realki in se glasi tako-le:

§. 1. Nauk slovenskega jezika je za vse na Kranjskem rojene učence po vseh razredih realkinih obligaten nauk. Izvzeti od te postave so le učenci taki, katerih stariši se po občinski postavi za vojvodstvo Kranjsko od 17. svečana leta 1866 štejejo med tujce, in ki to izjemo izrekamo zaktevajo.

§. 2. Učbeni jezik pri slovenščini je po vseh razredih za vse učence slovenski, katerim je slovenščina obligaten nauk.

§. 3. Mojemu ministru za nauk nakladam izvršitev te postave.

Dr. Bleiweis.
Kramarič
Murnik.
Grof Barbo.
J. Toman.

Jugovic.
Obresa.
L. Robič.
Kotnik.
K. Rudež.
Grasselli.

Dr. Zarnik.
Tavčar.
J. N. Horak.
Dr. Poklukar.
Kramar.

Akoravno se je Deschmann po vsi mogočosti napenjal, najnost tega predloga spodbiti, vendar je zbornica pritrdila dr. Bleiweisu in šolskemu odseku naložila, o predlogu v 48 urah poročati.

Potem je Rudež izročil interpelacijo do c. kr. vlade, ki prav na drobno razjasnuje zgodovino zadnjih volitev v trgovinsko in obrtnijsko zbornico, in katere jedro je to: ali vlada letošnje volitve v trgovinsko in obrtnijsko zbornico, ki so se od prvega do zadnjega dneva, od prve do zadnje točke vršile nezakonito, vresnici misli definitivno za veljavne potrditi? — Ta interpelacija, katere se nasprotniki niso nadjali, vzročila je strasen nemir in vihar na nasprotni stranki; deželni glavar vitez Kaltenegger prisvojiti si je hotel zoper jasno določbo opravielnika celó pravico, da on sme poprej vsako interpelacijo prebrati ter odločiti, ali se potem prebere v zbornici ali ne. Zoper tako popolnoma enostransko vedenje deželnega glavarja je vsa narodna stranka protestirala odločno ter energično zahtevala, da se interpelacija gledé na §. 45 opravielnike prebrati mora še v današnji seji, kar se je potem tudi zgodilo.

Potem se je privolila občini v Trati 33% priklada na neposrednje davke za leto 1875, 1876 in 1877, — občini Tržiški 40% priklada na neposrednje davke za leto 1876, — občini Planinski poleg Vipave in občini v Šturiji po 30% priklade od vžitnine za leto 1876.

Konečno se je obravnavalo o poročilu gospodarskega odseka zavolj kmetijske šole na Dolenskem. Razprava je bila tudi tu jako viharina. Vitez Langer je podpiral predloge gospod. odseka. — Baron Apfaltrern in Dežman sta si na vso moč prizadevala, napravo tako potrebne kmetijske šole podreti in je prvi na videz stavil predlog, naj se za šolo dovoli znesek, s katerim bi pa nikakor ne bilo mogoče, šolo osnovati, al poročevalec dr. Bleiweis jih je tako spodbijal ter je potrebo kmetijskega napredovanja tako živo dokazoval, da so odsekovi predlogi, ki merijo na to, da se šola kmetijska napravi v Grmu poleg Novega mesta, le po nekaj od dr. Zarnika nasvetovani premembi, po kateri je grajščina v Raki še enkrat vzeti v prevdarek, vendar le obveljali. Za odsekove predloge so glasovali: grof Barbo, dr. Bleiweis, Grasselli, Horak, Jugovic, Kotnik, Kramar, Kramarič, vitez Langer, Matej Lavrenčič, Murnik, Obreza, dr. Poklukar, Robič, Rudež, dr. vit. Savinschegg, Tavčar, Toman in dr. Zarnik, — zoper so glasovali: bar. Apfaltrern, grof Blagay, Deschmann, vitez Gariboldi, dr. vitez Kaltenegger, dr. Razlag, baron Rastern, dr. Schaffer, dr. pl. Schrey in grof Thurn. — Poročali bomo prihodnjič o tej važni zadevi še bolj obširno.

Deželni zbor Štajarski.

Iz seje 23. dne u. m., v kateri so se obravnavale zadeve ljudskih šol, po novi brezverski sistemi osnovanih: naj povemo po poročilu „Slov. Gosp.“ še to-le: Leta 1872 so poslanci, verni katoliške cerkve, rekli, da za novo šolo ne dovolijo krajcarja ne in se niso teh obravnav udeležili; prav tako so storili letos Herman in drugi nemški konservativni poslanci; liberalci so tedaj zborovali sami, med njimi: dr. Vošnjak, dr. Do-

minkuš, dr. Srnec zraven Šmideršiča, Schmidta, Brandsteterja in se vé večno potrebnega Seidl-a. Človek bi mislil, da bo vse lepo gladko in mirno izišlo. Vsaj njim ni noben klerikalec ugovarjal. Ali glejte čudo! Liberalni gospodje so se sprli med seboj! Začeli so o novi šoli tako tužne in žalostne litanije, kakor da bi se bili v čiste klerikalce spremenili.

1. Najprvo so nekateri, zlasti bolj stari liberalci, z glavami majali, češ, da bi nova šola utegnila vendar le predraga biti. (Aha!) Črno na belem so kazali, kako sedaj 8krat več za male šole plačujemo, kakor pred 4 leti. Vsi stroški so poskočili na 1 milijon in 33.120 gold. Potrebščine iz deželne kase vedno naraščajo. Leta 1871 smo izhajali s 64.975 gold., leta 1872 bilo je potrebnih že 227.737 gold., predlanskim 332.724 gold., lani 410.000 gold., letos pa 490.500 gold., skoro $\frac{1}{2}$ milijona. Ali to še ni vse. Drugo leto se bode vsem učiteljem, ki 5 let služijo, začel izplačevati petletninski izboljšek na plači. To bo zopet več tisoč goldinarjev potegnilo. Vrh tega je še 291 novih šol nasnovanih. V vsakem kotu že stavijo šolske gradove in sicer vse prenašlo. Število učiteljskih služeb je v 4 letih od 922 poskočilo na 1584. Izmed teh je 431 služeb praznih, ker se šole hitreje stavijo in razredi množijo, kakor se novi učitelji izreajo. Po mallem bodo vse službe napolnjene. In tako utegnejo stroški za male šole deželo stati kaka 2 milijona goldinarjev na leto.

V seji 28. aprila je zbor sklenil v Mariboru napraviti dekliško šolo. Vlado načelnik je izročil načrt postave o odškodovamju bire, ki se je duhovnom, cerkvam in šolam dajala.

Deželni zbor Tržaški.

Lahoni in italianissimi so zopet spravili v zbor ono že znano volilno reformo, po kateri bi prišla okolica ob svoje poslance, in ki jje bila lansko leto že zavržena, ker tudi pravični Lahii sprevidijo njeno krivičnost. Ko so poslanci okolice videli, da bi pri glasovanji bila sprejeta ta reforma, so zapustili vsi (13) zbornico in tako dosegli to, da potem ni mogla sklepati, ker je bilo število nazočih premajhno.

Deželni zbori Koroški, Poreški, Gornje-Avstrijski, Solnograški in Šilezijski

so že sklenjeni. Sesije so bile povsod bolj mirne.

V deželnem zboru Moravskem

je pokazala „ustavoverna“ večina, koliko ji je mar za napredek ljudstva in kako krivična je slovanski narodnosti. Dve občini ste prosili, da bi se jima dovolilo osnovati realki s českim učnim jezikom, a liberalci te prošnje niso uslišali; ravno tako so podrli nasvèt narodne manjšine za napravo šest českih deželnih realk. Tedaj nemško ali pa nič! Če se slovanska mladina noče ali ne more nemški učiti, naj pa nevedna ostane. Govorniki narodne manjšine so večino zarad tega hudo podajali in so slednjič izrekli, da se ne bodo vdeležili volitve namestnika v tak deželni odbor, ki z narodom ni v nobeni zvezi in se ne briga za želje njegove.

Naši dopisi.

Iz dolnjega Zemona na Notranjskem 4. maja. (Pre-srčno zahvalo) izrekam doli podpisani sl. subvencijskemu odberu družbe kmetijske, da mi je blagovolil podpore 20 gold. za umno čebelorejo podeliti. Zagotavljam, da si bodem prizadeval, da se blagi namen umnega čebelarstva po novi sistemi dejansko doseže.

Josip Potépan Škrljov,
lkmet in čebelar.